

Eén beroemde en drie ontevreden fotografen

GENT — Ralph Gibson (Los Angeles, 1939) is een beroemd man. Beroemdheden mogen zich heel wat veroorloven, maar dit maakt hen uiteindelijk zeer kwetsbaar. Om kort te gaan, Gibsons fotoreeks „Anonymes”, ten toon in de nieuwe Fnac, slaagde erin ons stierlijk te vervelen.

Hij mag het dan om voor de hand liggende redenen niet begrepen hebben op de door de fotografie afgegraaide waarneembare wereld, op haar „evenementen”, en zijn aandacht hebben toegespitst op de legstukken van deze puzzel, zijn „evenement” beperkt zich in deze reeks dan toch maar weer eens tot het naakt. En de noodzakelijk geachte dissectie tot (populaire) anatomische „cadragés” werd zijns ondanks al even kaal geograasd als de rest van de wereld. Wanneer Gibson de dramatiek van vorm, licht en schaduw opdrijft tot een poëtisch moment, is Bill Brandt vaak niet ver uit de buurt.

Maar er is wat anders. De goede smaak — vroeger zou men met de goede zeden genoemd hebben — schijnt hem bij tijd en wijle dwars te zitten, zodat je je afvraagt of dergelijke toegevingen aan zie-ik-durf-erotiek toch nog beeldend vermogen bezit (maar aan onze doffe geest ontsnapt), toch nog kunst is — de kunst van een dodelijk vermoeide generatie — of gewoon gebrek aan verbeelding, gebrek aan moed.

Aan hooggestemde verklaringen vanwege de auteur ontbreekt het natuurlijk niet en evenmin aan bewonderende kreetjes van zijn fans. Ach, het is toch zo verleidelijk te woelen in de taboes van een weerloos verleden en dit woelen verraadt dat de dapperheid niet zo groot is, dat het taboe nog steeds de verbeelding prikkelt, nu nog, na bijna een eeuw.

Heel de kwestie is dat Gibson het menselijk lichaam in legstukken wenst te versnijden, en je de mening opdringt dat hij het op een onnavolgbare manier doet, met een meesterhand. Maar dergelijke „cadragekunst” veronderstelt een groot vermogen tot concentratie, een feilloos gevoel voor wat onder het schijnbare verborgen ligt, voor harmonie en evenwicht of noem het doodgewoon kompositie, zodat het legstuk een creatie wordt op zichzelf en niet zo maar een gewone uitsnit. Meestal lijkt het ons helaas niet meer dan dát, alle mooie woorden en alle schitterende werken die we van Gibson kennen ten spijt.

In de bekende fotogalerij XYZ demonstreren drie fotografen hun ongenoegen met de omringende wereld als fotografie-objekt:

Stefan de Jaeger leeft zelfs in onmin met het medium zoals het „zich opdringt”. Zijn polaroid-mozaïeken oogstten inmiddels een opvallend sukses in een wereld die ook al oververzadigd is van ongecompliceerde fotografie. Hij konstrueert, naar fotografische begrippen, gigantische panelen aan de hand van tientallen zoniet honderden polaroid-opnamen van doorgaans een menselijke figuur.

Iedere opname vertegenwoordigt een legstukje van het geheel, legstukjes die elkaar al of niet overlappen zodat bij de montage het oorspronkelijke model weer in elkaar klikt, maar dan in een verspringend perspectief, alsof je het in een montage van evenveel spiegeltjes zou weerspiegeld zien. Het paait je netvliezen, het is weer eens wat anders, gededramatiseerd, je houdt er een aangename herinnering aan over.

Maar het gevaar zit erin dat het tot een „systeem” verwatert.

Rommert Boonstra: „Hoe meer ik naar de wereld om mij heen kijk, hoe minder ik het gevoel krijg dat ik er bij hoor... niets bezorgt me zo een helder gevoel als het fotograferen... de zegen is dat je een vorm van schoonheid schept...” Deze en andere nostalgieke overpeinzingen brachten hem ertoe aan een soort eigentijdse „tabletop” te gaan doen, kleine waanzinnige tafereeltjes op te zetten en die te fotograferen.

Het arrangeren van tafereelen lijkt wel een snel om zich heen grijpende wanhoopsdaad om „nieuwe fotografie” te brengen,

EXPOSITIE

terwijl er aan de fotografie zélf niets verandert, zodat het in feite een demonstratie wordt van beperktheid van het medium. Eén voorbeeld van zulke een tafereeltje (kleur): binnen in een lege-doodsachtige set bevinden zich: een kermisachtige kegel, uit die kegel steekt een galg van ijzerdraad, aan de galg bengelt een oude huwelijksfoto, verder een brandende kaars in een zeeschelp. In ieder van Boonstra's tafereeltjes is er wel iets aan het smuilen of branden. Een waarmerk?

„Een foto van de ons omringende wereld is altijd teleurstellend”, vindt Ruurd van der Noord en verder: „Het kunstwerk maakt de diepverzonken en bedekte waarheid der dingen zichtbaar...” We hadden met die diepverzonken waarheid wel enige moeite: 's mans zwart/wit-fotografie doet even denken aan uitgesleten rotspartijen, grotten, onderaardsheid. Maar was dat de bedoeling, of is ze louter „voorstellingsloos”, autonoom, zichzelf om zichzelf? Men kan wel een tijdlang naar die contrasten kijken, naar het mysterieuze ervan, maar dan...? De abstracte kunst ligt zover achter ons.

Filip TAS

Ralp Gibson bij Fnac, Veldstraat 88 te Gent, tot 12 april.

Stephan de Jaeger, Rommert Boonstra en Ruud van der Noord in XYZ Gallery, Brabantdam 110 te Gent, tot 16 april.